2023/2539

14.11.2023

NEUVOSTON PÄÄTÖS (YUTP) 2023/2539,

annettu 13 päivänä marraskuuta 2023,

tehokkaan asevientivalvonnan edistämistä koskevan hankkeen tukemisesta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 28 artiklan 1 kohdan ja 31 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan, jäljempänä 'korkea edustaja', 28 päivänä kesäkuuta 2016 esittelemässä unionin ulko- ja turvallisuuspoliittisessa globaalistrategiassa "Jaettu näkemys, yhteinen toiminta: vahvempi Eurooppa" vahvistetaan unionin tuki aseriisunnan, asesulun ja asevalvonnan monenvälisten sopimusten ja järjestelmien maailmanlaajuiselle soveltamiselle, täysimääräiselle täytäntöönpanolle ja noudattamisen valvonnalle.

(2) Neuvosto hyväksyi 19 päivänä marraskuuta 2018 laittomien ampuma-aseiden, pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niiden ampumatarvikkeiden vastaisen EU:n strategian "Aseiden turvaaminen, kansalaisten suojeleminen". Strategian mukaan unioni muun muassa jatkaa vastuullisen ja tehokkaan asevientivalvonnan edistämistä ja asekauppasopimuksen maailmanlaajuisen soveltamisen ja täytäntöönpanon tukemista.

(3) Unioni hyväksyi 5 päivänä kesäkuuta 1998 poliittisesti sitovat aseiden vientiä koskevat käytännesäännöt, joissa vahvistetaan yhteiset perusteet tavanomaisten aseiden laillisen kaupan sääntelyä varten.

(4) Aseiden vientiä koskevat käytännesäännöt korvattiin 8 päivänä joulukuuta 2008 neuvoston yhteisellä kannalla 2008/944/YUTP ([1]), jossa vahvistetaan kahdeksan perustetta, joiden mukaan tavanomaisten aseiden vientiä koskevia hakemuksia on arvioitava. Useat kolmannet maat ovat yhtyneet kyseiseen yhteiseen kantaan. Vuonna 2019 yhteisen kannan 2008/944/YUTP tarkastelun tuloksena annettiin neuvoston päätös (YUTP) 2019/1560 ([2]).

(5) Yhteisen kannan 2008/944/YUTP 11 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on pyrittävä kaikin tavoin rohkaisemaan muita sotilasteknologiaa tai puolustustarvikkeita vieviä valtioita soveltamaan kyseisessä yhteisessä kannassa säädettyjä perusteita.

(6) Asekauppasopimus tuli voimaan 24 päivänä joulukuuta 2014. Asekauppasopimuksen tavoitteena on edistää avoimuutta ja vastuullista toimintaa aseiden kaupassa. Unioni tukee asekauppasopimuksen tehokasta täytäntöönpanoa ja maailmanlaajuista soveltamista neuvoston päätösten 2013/768/YUTP ([3]), (YUTP) 2017/915 ([4]) ja (YUTP) 2021/2309 ([5]) nojalla hyväksyttyjen erityisten ohjelmiensa kautta. Kyseisillä ohjelmilla annetaan useille kolmansille maille niiden pyynnöstä apua aseiden siirtoa koskevien valvontajärjestelmiensä vahvistamiseen asekauppasopimuksen vaatimusten mukaisesti.

([1]) Neuvoston yhteinen kanta 2008/944/YUTP, vahvistettu 8 päivänä joulukuuta 2008, sotilasteknologian ja puolustustarvikkeiden viennin valvontaa koskevien yhteisten sääntöjen määrittämisestä (EUVL L 335, 13.12.2008, s. 99).

([2]) Neuvoston päätös (YUTP) 2019/1560, annettu 16 päivänä syyskuuta 2019, sotilasteknologian ja puolustustarvikkeiden viennin valvontaa koskevien yhteisten sääntöjen määrittämisestä vahvistetun yhteisen kannan 2008/944/YUTP muuttamisesta (EUVL L 239, 17.9.2019, s. 16).

([3]) Neuvoston päätös 2013/768/YUTP, annettu 16 päivänä joulukuuta 2013, asekauppasopimuksen täytäntöönpanoa Euroopan turvallisuusstrategian puitteissa tukevista EU:n toimista (EUVL L 341, 18.12.2013, s. 56).

([4]) Neuvoston päätös (YUTP) 2017/915, annettu 29 päivänä toukokuuta 2017, asekauppasopimuksen täytäntöönpanoa tukevista unionin tiedotustoimista (EUVL L 139, 30.5.2017, s. 38).

([5]) Neuvoston päätös (YUTP) 2021/2309, annettu 22 päivänä joulukuuta 2021, asekauppasopimuksen täytäntöönpanoa tukevista unionin tiedotustoimista (EUVL L 461, 27.12.2021, s. 78).

(7) Näin ollen on tärkeää varmistaa tässä päätöksessä ja päätöksessä (YUTP) 2021/2309 säädettyjen tiedotus- ja avustustoimien keskinäinen täydentävyys. Tätä varten asevientivalvontaa koskevista unionin tiedotustoimien täytäntöönpanosta vastaavien virastojen olisi vaihdettava säännöllisesti tietoja keskenään sekä myös Euroopan ulkosuhdehallinnon kanssa. Tämä koordinointimekanismi kannustaa muiden jäsenvaltioiden asiantuntijoita osallistumaan tarvittaessa.

(8) Unionin toimia tehokkaan ja avoimen asevientivalvonnan edistämiseksi on kehitetty vuodesta 2008 lähtien neuvoston yhteisen toiminnan 2008/230/YUTP ([6]) sekä neuvoston päätösten 2009/1012/YUTP ([7]), 2012/711/YUTP ([8]), (YUTP) 2015/2309 ([9]), (YUTP) 2018/101 ([10]) ja (YUTP) 2020/1464 ([11]) nojalla. Toteutetuilla toimilla on erityisesti tuettu alueellisen yhteistyön lisääntymistä sekä parempaa avoimuutta ja vastuullisempaa toimintaa yhteisen kannan 2008/944/YUTP periaatteiden mukaisesti ja siinä vahvistettuja riskinarvioinnin perusteita noudattaen. Kyseiset toimet ovat perinteisesti kohdistuneet kolmansiin maihin unionin itäisessä ja eteläisessä naapurustossa. Päätöksellä (YUTP) 2018/101 apua saavien kumppanimaiden joukkoa laajennettiin kattamaan myös Keski-Aasian maat. Päätöksen (YUTP) 2020/1464 nojalla myös Mongolia lisättiin kumppanimaiden ryhmään kyseisen maan esittämän erityisen pyynnön perusteella.

(9) Viime vuosina unioni on myös tarjonnut apua kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnan parantamiseksi kolmansissa maissa. Kyseisten kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnan kannalta asiaankuuluvien toimien tehokas koordinointi olisi varmistettava.

(10) Neuvosto on valtuuttanut Saksan talous- ja vientivalvontaviraston (Bundesamt für Wirtschaft und Ausfuhrkontrolle, jäljempänä 'BAFA') huolehtimaan päätösten 2009/1012/YUTP, 2012/711/YUTP, (YUTP) 2015/2309, (YUTP) 2018/101 ja (YUTP) 2020/1464 teknisestä täytäntöönpanosta. BAFA on myös päätösten 2013/768/YUTP, (YUTP) 2017/915 ja (YUTP) 2021/2309 nojalla asekauppasopimuksen tehokasta täytäntöönpanoa tukevia hankkeita toteuttava virasto. BAFA on ollut vuodesta 2005 lähtien mukana useiden unionin yhteistyöhankkeiden täytäntöönpanossa kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnan alalla. BAFA on Saksan toimivaltainen viranomainen asevalvonnan alalla, ja se on koonnut paljon tietämystä ja asiantuntemusta tiedotustoimista sen lisäksi, että se jakaa ydinosaamisensa muiden valtioiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa.

(11) Toimet, joita tällä päätöksellä tuetaan, edistävät YK:n kestävän kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelman tavoitetta 16,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

1. Laittomien ampuma-aseiden, pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niiden ampumatarvikkeiden vastaisen EU:n strategian "Aseiden turvaaminen, kansalaisten suojelu" ja neuvoston yhteisen kannan 2008/944/YUTP panemiseksi täytäntöön unioni tukee edelleen tehokkaan asevientivalvonnan edistämistä koskevaa hanketta.

([6]) Neuvoston yhteinen toiminta 2008/230/YUTP, hyväksytty 17 päivänä maaliskuuta 2008, EU:n toimien tukemisesta aseviennin valvonnan sekä asevientiä koskevien EU:n käytännesääntöjen periaatteiden ja perusteiden edistämiseksi kolmansissa maissa (EUVL L 75, 18.3.2008, s. 81).

([7]) Neuvoston päätös 2009/1012/YUTP, tehty 22 päivänä joulukuuta 2009, EU:n toimien tukemisesta aseviennin valvonnan sekä yhteisessä kannassa 2008/944/YUTP vahvistettujen periaatteiden ja perusteiden edistämiseksi kolmansissa maissa (EUVL L 348, 29.12.2009, s. 16).

([8]) Neuvoston päätös 2012/711/YUTP, annettu 19 päivänä marraskuuta 2012, tuesta unionin toimille aseviennin valvonnan sekä yhteisessä kannassa 2008/944/YUTP vahvistettujen periaatteiden ja perusteiden edistämiseksi kolmansissa maissa (EUVL L 321, 20.11.2012, s. 62).

([9]) Neuvoston päätös (YUTP) 2015/2309, annettu 10 päivänä joulukuuta 2015, tehokkaan asevientivalvonnan edistämisestä (EUVL L 326, 11.12.2015, s. 56).

([10]) Neuvoston päätös (YUTP) 2018/101, annettu 22 päivänä tammikuuta 2018, tehokkaan asevientivalvonnan edistämisestä (EUVL L 17, 23.1.2018, s. 40).

([11]) Neuvoston päätös (YUTP) 2020/1464, annettu 12 päivänä lokakuuta 2020, tehokkaan asevientivalvonnan edistämisestä (EUVL L 335, 13.10.2020, s. 3).

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun hankkeen tarkoituksena on oltava

a) edistää kolmansien maiden tehokasta aseiden vientivalvontaa yhteisessä kannassa 2008/944/YUTP ja asekauppasopimuksessa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti;

b) tukea kolmansien maiden toimia kansallisella ja alueellisella tasolla vastuullisuuden ja avoimuuden lisäämiseksi tavanomaisten aseiden kaupassa ja riskin lieventämiseksi siitä, että aseet siirtyvät tarkoituksenvastaisesti luvattomille käyttäjille.

3. Hanketoimet toteutetaan täydentävyyteen pyrkien ja synergiassa tavanomaisten aseiden ja kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnan alalla toteutettavien unionin avustushankkeiden ja tarvittaessa muiden avunantajien vientivalvonnan alalla toteutettavien avustushankkeiden kanssa.

4. Hankkeen yksityiskohtainen kuvaus on tämän päätöksen liitteessä.

2 artikla

1. Korkea edustaja vastaa tämän päätöksen täytäntöönpanosta.

2. Edellä 1 artiklassa tarkoitetun hankkeen toteuttamisesta vastaa Saksan talous- ja vientivalvontavirasto Bundesamt für Wirtschaft und Ausfuhrkontrolle, jäljempänä ’BAFA’.

3. BAFA suorittaa tehtävänsä korkean edustajan alaisuudessa. Tätä tarkoitusta varten korkea edustaja sopii tarvittavista järjestelyistä BAFAn kanssa.

3 artikla

1. Rahoitusohje 1 artiklassa tarkoitetun hankkeen toteuttamiseksi on 682 464,03 euroa.

2. Edellä 1 kohdassa vahvistetun rahoitusohjeen määrällä rahoitettavien menojen hallinnoinnissa noudatetaan unionin talousarvioon sovellettavia menettelyjä ja sääntöjä.

3. Komissio valvoo 1 kohdassa tarkoitetun rahoitusohjeen asianmukaista hallinnointia. Se tekee tätä varten BAFAn kanssa tarvittavan sopimuksen. Sopimuksessa määrätään, että BAFAn on varmistettava unionin osuuden näkyvyys sen suuruuden mukaisesti.

4. Komissio pyrkii tekemään 3 kohdassa tarkoitetun sopimuksen mahdollisimman pian tämän päätöksen voimaantulon jälkeen. Se ilmoittaa neuvostolle prosessissa mahdollisesti ilmenevistä vaikeuksista ja sopimuksen tekopäivästä.

4 artikla

1. Korkea edustaja raportoi neuvostolle tämän päätöksen täytäntöönpanosta BAFAn säännöllisesti laatimien selvitysten perusteella. Kyseisiä raportteja käytetään neuvoston suorittaman arvioinnin perustana.

2. Komissio toimittaa tietoja 1 artiklassa tarkoitetun hankkeen toteuttamisen rahoitusnäkökohdista.

5 artikla

Tämä päätös tulee voimaan päivänä, jona se hyväksytään.

Sen voimassaolo päättyy 14 kuukauden kuluttua 3 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun sopimuksen tekemispäivästä tai, jos tarvittavaa sopimusta ei ole tehty ennen mainitun määräajan päättymistä, kuuden kuukauden kuluttua päätöksen hyväksymispäivästä.

Tehty Brysselissä 13 päivänä marraskuuta 2023.

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja
J. BORRELL FONTELLES

LIITE

HANKE TEHOKKAAN ASEVIENTIVALVONNAN EDISTÄMISEKSI

1. Tavoitteet

Tämän päätöksen tarkoituksena on edistää vastuuvelvollisuutta ja vastuullisuutta laillisessa asekaupassa yhteisen kannan 2008/944/YUTP mukaisesti ja näin lisätä rauhaa, turvallisuutta ja vakautta unionin naapurimaissa. Tämän päätöksen tavoitteina on edistää kolmansien maiden aseiden siirtojen valvonnan tehostamista ja tukea kolmansien maiden toimia kansallisella ja alueellisella tasolla vastuullisuuden ja avoimuuden lisäämiseksi tavanomaisten aseiden kansainvälisessä kaupassa sekä lieventää riskiä siitä, että aseet siirtyvät tarkoituksenvastaisesti luvattomille käyttäjille. Kyseiset tavoitteet olisi saavutettava edistämällä yhteisessä kannassa 2008/944/YUTP ja asekauppasopimuksessa vahvistettuja periaatteita ja perusteita. Saavutetuin tuloksin olisi pyrittävä lisäämään kansallisten asevientijärjestelmien tehokkuutta kohdemaissa: täytäntöönpanovirasto raportoi lainsäädännöllisistä, institutionaalisista ja muista asiaankuuluvista muutoksista ja niiden yhdenmukaisuudesta yhteisen kannan 2008/944/YUTP ja tarvittaessa asekauppasopimuksen kanssa. Kyseisten tulosten saavuttamisessa olisi pyrittävä täydentävyyteen ja synergiaan unionin käynnissä olevien asekauppasopimuksen täytäntöönpanoa tukevien ja kaksikäyttötuotteiden vientivalvontaa koskevien avustushankkeiden kanssa. Tämän päätöksen mukaiset edunsaajat eivät saisi olla samoja kuin päätöksen (YUTP) 2021/2309 mukaiset edunsaajat 6.2. jaksossa kuvattuja lukuun ottamatta.

Edellä mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi unionin olisi edelleen edistettävä yhteisen kannan 2008/944/YUTP vaatimuksia yhteisen toiminnan 2008/230/YUTP sekä neuvoston päätösten 2009/1012/YUTP, 2012/711/YUTP, (YUTP) 2015/2309, (YUTP) 2018/101 ja (YUTP) 2020/1464 täytäntöönpanolla saavutettujen tulosten pohjalta. Tätä varten olisi edunsaajina olevia kolmansia maita autettava tarpeen mukaan laatimaan, saattamaan ajan tasalle ja panemaan täytäntöön asiaankuuluvia lainsäädännöllisiä, hallinnollisia ja institutionaalisia toimenpiteitä, joilla tuetaan tehokasta tavanomaisten aseiden siirtojen valvontajärjestelmää.

Olisi myös tuettava aseiden siirtojen valvonnan täytäntöönpanosta ja noudattamisesta vastaavien lupa- ja valvontaviranomaisten kouluttamista sekä kansallisia ja alueellisia toimenpiteitä, joilla edistetään avoimuutta ja tavanomaisten aseiden viennin asianmukaista tarkkailua. Lisäksi olisi edistettävä yhteyksiä yksityiseen sektoriin (mukaan lukien elinkeinoelämä, tutkimuslaitokset ja yliopistot), jotta varmistetaan aseiden siirtoja valvovien lakien ja määräysten noudattaminen keskittyen erityisesti sisäisiin vaatimustenmukaisuusohjelmiin.

2. Täytäntöönpanosta vastaavan viraston valinta

Tämän päätöksen täytäntöönpanosta vastaa BAFA. BAFA toimii tarvittaessa yhteistyössä jäsenvaltioiden vientivalvontavirastojen, asiaankuuluvien alueellisten ja kansainvälisten järjestöjen, ajatushautomoiden, tutkimuslaitosten ja valtioista riippumattomien järjestöjen kanssa.

BAFAlla on runsaasti kokemusta vientivalvontaa koskevien avustus- ja tiedotustoimien toteuttamisesta. Se on saanut tällaista kokemusta kaikilta strategisen vientivalvonnan asiaankuuluvilta aloilta käsitellessään kemiallisiin ja biologisiin uhkiin, säteily- ja ydinuhkiin sekä kaksikäyttötuotteisiin ja asetarvikkeisiin liittyviä kysymyksiä. Kyseisten ohjelmiensa ja toimiensa kautta BAFA on hankkinut perusteellisia tietoja useimpien tämän päätöksen soveltamisalaan kuuluvien maiden vientivalvontajärjestelmistä.

Asevientivalvontaan liittyvien avustus- ja tiedotustoimien osalta BAFA on saattanut päätösten 2009/1012/YUTP, 2012/711/YUTP, (YUTP) 2015/2309, (YUTP) 2018/101 ja (YUTP) 2020/1464 täytäntöönpanon onnistuneesti päätökseen. BAFA vastaa myös päätöksillä 2013/768/YUTP, (YUTP) 2017/915 ja (YUTP) 2021/2309 perustetun asekauppasopimuksen täytäntöönpanon tukiohjelman teknisestä täytäntöönpanosta.

BAFAlla on näin ollen ainutlaatuinen mahdollisuus tunnistaa vahvuudet ja heikkoudet tässä päätöksessä säädettyjen toimien edunsaajamaiden vientivalvontajärjestelmissä. Sillä on myös parhaat edellytykset helpottaa synergiaa erilaisten asevientivalvonnan avustus- ja tiedotusohjelmien välillä ja välttää päällekkäisyyksiä. Tämä on erityisen merkittävää niille edunsaajamaille, jotka ovat saaneet tukea aiemmissa unionin yhteistyöohjelmissa vahvistaakseen paikallisia valmiuksiaan kansallisten asekaupan valvontajärjestelmien soveltamisessa ja ajan tasalle saattamisessa kansainvälisten normien ja viimeaikaisen kehityksen mukaisesti.

3. Koordinointi unionin muiden vientivalvonnan alan avustushankkeiden kanssa

Olisi pyrittävä synergiaan ja täydentävyyteen unionin aiemmista tiedotustoimista niin kaksikäyttötuotteiden kuin tavanomaisten aseiden vientivalvonnan alalla saatujen kokemusten pohjalta. Tätä varten 5 jaksossa tarkoitetut toimet olisi toteutettava vain maissa, jotka eivät vielä ole asevalvontasopimuksen tiedotusta koskevan avustushankkeen toimien kohdemaita, lukuun ottamatta 6.2. jaksossa kuvattuja erikoistapauksia. Jos se on tarkoituksenmukaista, synergiaa voidaan tavoitella yhdessä muiden toimien kanssa, jotka rahoitetaan YUTP:n budjetin kautta, tai kaksikäyttötuotteiden vientivalvontaa koskevien muiden toimien kanssa, jotka rahoitetaan muiden unionin rahoitusvälineiden kuin YUTP:n budjetin kautta. Tämä olisi tehtävä asiaan liittyvien unionin rahoitusvälineiden oikeudellisia ja rahoituksellisia rajoituksia täysimääräisesti noudattaen.

Tätä varten asevientivalvontaa koskevien unionin tiedotustoimien täytäntöönpanosta vastaavat virastot vaihtavat säännöllisesti tietoja keskenään ja myös Euroopan ulkosuhdehallinnon kanssa vakiintuneen ja virallistetun koordinointimekanismin kautta. Muiden jäsenvaltioiden asiantuntijoita olisi kannustettava osallistumaan aina tarvittaessa.

4. Koordinointi muiden tuenantajien vientivalvonnan alan avustushankkeiden kanssa

Olisi pyrittävä tarvittaessa synergiaan ja täydentävyyteen muiden tuenantajien vientivalvonnan tiedotuksen alan avustushankkeiden kanssa. Kuten edellä 3 jaksossa mainitaan, erityisesti 5.2.1–5.2.2 ja 5.2.4 alajaksossa tarkoitettuja toimia olisi koordinoitava muiden tuenantajien kanssa.

5. Hanketoimien kuvaus

5.1 Hankkeen tavoitteet

Päätavoitteena on antaa teknistä apua sellaisille edunsaajamaille, jotka ovat osoittaneet halukkuutensa kehittää normejaan ja käytäntöjään asevientivalvonnan alalla. Toteutettavissa toimissa otetaan tätä varten huomioon edunsaajamaiden asema ja erityisesti seuraavat seikat:

— niiden mahdollinen jäsenyys tavanomaisten aseiden ja kaksikäyttötuotteiden ja -teknologian siirtoja koskevissa kansainvälisissä vientivalvontajärjestelmissä tai sellaiseen tehty jäsenyyshakemus;

— onko kyseessä unionin jäsenehdokas ja onko edunsaajamaa virallinen vai mahdollinen jäsenehdokas;

— niiden ominaisuus tuottajana, tuojana tai kaupan keskuksena tavanomaisten puolustustarvikkeiden ja sotilasteknologian kaupassa;

— olemassa olevan kansallisen vientivalvontajärjestelmän kehitystaso, ja erityisesti unionin rahoittamista aiemmista asevientivalvonnan yhteistyöohjelmista saadun tuen tuloksena saavutettu edistys; ja

— niiden suhtautuminen asekauppasopimukseen.

Jos edunsaajamaa on ainoastaan allekirjoittanut asekauppasopimuksen, toimilla olisi mahdollisuuksien mukaan pyrittävä poistamaan sen ratifioinnin esteet, erityisesti jos kyseiset esteet ovat luonteeltaan juridisia tai sääntelyyn liittyviä ja liittyvät täytäntöönpanovalmiuksia koskeviin puutteisiin tai tarpeisiin. Jos kohdemaa ei ole toteuttanut mitään toimia asekauppasopimuksen suhteen (ei ole allekirjoittanut, ratifioinut eikä liittynyt sopimukseen), toimilla olisi edistettävä siihen liittymistä mahdollisesti muiden asekauppasopimuksen ratifioineiden edunsaajamaiden tuella .

5.2 Hankkeen kuvaus

5.2.1 Alueelliset työpajat

Hanke toteutetaan enintään neljänä kaksipäiväisenä alueellisena työpajana, jossa annetaan teoreettista ja käytännön koulutusta sekä mahdollisuus vuoropuheluun alueellisten toimintamallien lujittamiseksi tavanomaisten aseiden vientivalvonnan asiaankuuluvilla alueilla.

Työpajoihin osallistujat ovat kyseisten edunsaajamaiden valtionhallinnon virkamiehiä. Tarvittaessa voidaan kutsua myös muun muassa kansallisten parlamenttien sekä elinkeinoelämän ja kansalaisyhteiskunnan edustajia.

Koulutusta antavat jäsenvaltioiden kansallisten hallintojen asiantuntijat (myös entiset virkamiehet), niiden maiden edustajat, jotka ovat yhtyneet yhteiseen kantaan 2008/944/YUTP, sellaiset henkilöt, jotka ovat osallistuneet (BAFAn kehittämän konseptin pohjalta järjestettyihin ja toteutettuihin) kouluttajien koulutustyöpajoihin tämän päätöksen tai päätösten (YUTP) 2020/1464 ja (YUTP) 2021/2309 nojalla, sekä yksityisen sektorin ja kansalaisyhteiskunnan edustajat.

Työpajat voidaan järjestää edunsaajamaassa tai muussa paikassa, ja tarvittaessa voidaan tarjota mahdollisuus hybridiosallistumiseen.

Alueellisia työpajoja järjestetään, jotta voidaan kattaa laajasti edunsaajavaltiot. Kullekin edunsaajamaalle olisi tarjottava mahdollisuus osallistua vähintään yhteen alueelliseen työpajaan. Synergioita muiden vientivalvontaan liittyvien toimien kanssa voidaan saada aikaan järjestämällä rinnakkaistapahtumia.

5.2.2 Monenväliset toimet ja tietämyksen vaihtoa koskeva koulutus

Hanke toteutetaan monenvälisinä toimina, joihin osallistuu vähintään kaksi yhteistä etua koskevasta asiasta kiinnostunutta edunsaajamaata. Niiden on tarkoitus vaihtaa keskenään tietoja ja kokemuksia kyseisestä aiheesta. Näitä toimia voidaan järjestää enintään kahden päivän ajan jossakin tämän päätöksen mukaisessa edunsaajamaassa, jäsenvaltiossa tai verkossa.

Koulutusta antavat jäsenvaltioiden kansallisten hallintojen asiantuntijat (myös entiset virkamiehet), niiden maiden edustajat, jotka ovat yhtyneet yhteiseen kantaan 2008/944/YUTP, sellaiset henkilöt, jotka ovat osallistuneet (BAFAn kehittämän konseptin pohjalta järjestettyihin ja toteutettuihin) kouluttajien koulutustyöpajoihin tämän päätöksen tai päätösten (YUTP) 2020/1464 ja (YUTP) 2021/2309 nojalla, sekä yksityisen sektorin ja kansalaisyhteiskunnan edustajat.

5.2.3 Edunsaajamaiden yksilöllinen ja etäältä tapahtuva avustaminen

Hanke toteutetaan työpajoina, joissa yksittäisille edunsaajamaille tarjotaan niiden pyynnöstä apua erityisiä kansallisia asioita koskevilla aloilla. Työpajoihin osallistuu edunsaajamaan virkamiehiä, mukaan lukien valtionhallinnon virkamiehet sekä lupa- ja valvontaviranomaiset, ja tarvittaessa kansalaisyhteiskunnan edustajia. Tapahtumien olisi oltava vähintään kaksipäiväisiä. Toimia voidaan järjestää jossakin tämän päätöksen mukaisessa edunsaajamaassa, jäsenvaltiossa tai verkossa.

Yksilöllisen avustamisen työpajoja järjestetään edunsaajamaiden pyynnöstä. Niissä on tarkoitus käsitellä jotakin asevientivalvontaa koskevaa erityistä kysymystä, jonka edunsaajamaa on ottanut esille esimerkiksi alueellisen työpajan yhteydessä tai säännöllisissä yhteyksissä unionin asiantuntijoihin ja BAFAan. Työpajoissa voidaan käsitellä muun muassa kohdistettuja kansallisia valmiuksien kehittämistoimenpiteitä, tiedottamista elinkeinoelämälle ja/tai yliopistoille sekä kansallisia koulutusstrategioita asevientivalvonnan alalla.

Lisäksi yksilöllistä tukea voitaisiin antaa tarvittaessa ja tehokkaasti etäältä tapahtuvan avustuksen muodossa.

Asiantuntemustaan tarjoavat jäsenvaltioiden kansallisten hallintoelinten asiantuntijat (mukaan lukien entiset virkamiehet), yhteiseen kantaan 2008/944/YUTP yhtyneiden maiden edustajat sekä yksityisen sektorin edustajat. Henkilöitä, jotka ovat osallistuneet (BAFAn kehittämän konseptin pohjalta järjestettyihin ja toteutettuihin) kouluttajien koulutustyöpajoihin tämän päätöksen tai päätösten (YUTP) 2020/1464 ja (YUTP) 2021/2309 nojalla, kannustetaan myös jakamaan asiantuntemustaan tarvittaessa tällaisten tapahtumien kautta.

5.2.4 Institutionaalisten valmiuksien kehittäminen ja edistyneen tason toimet

Hanke toteutetaan enintään kahtena kurssina, jotka sisältävät kolme moduulia, joista kukin kestää enintään neljä päivää. Niillä tuetaan edunsaajamaita, joilla on edistyneen tason asevientivalvontajärjestelmiä, jotta ne voivat kehittää omia kansallisia valmiuksiaan kouluttajien kouluttamiseen perustuvan toimintamallin jatkuvan soveltamisen pohjalta. Tässä koulutuksessa kehitetään taitoja, jotka liittyvät didaktiikkaan, tiedonsiirtoon ja institutionaaliseen muistiin edunsaajamaassa. Tämän päätöksen nojalla tarjottavia institutionaalisten valmiuksien kehittämistoimia voidaan toteuttaa myös tukemalla koulutuksen saaneita kouluttajia kansallisten koulutusten järjestämisessä ja toteuttamisessa heidän kotimaissaan. Lisäksi tämän artiklan nojalla annettavaa tukea voidaan antaa myös järjestämällä vertaisharjoituksia, joista myös muut edunsaajamaat voisivat asianmukaisissa tapauksissa hyötyä osallistumalla niihin kohderyhmänä.

Tässä päätöksessä kuvattuja toimia toteutettaessa koulutuksen saaneita kouluttajia olisi edelleen kannustettava osallistumaan toimiin tietämyksen ja asiantuntemuksen levittäjinä tai tarjoajina alueellisella, alueiden välisellä ja kansainvälisellä tasolla. Tavoitteena on auttaa maita luopumaan yksilöllisestä avustuksesta ja toimimaan itsenäisemmin ja ennakoivammin pannessaan täytäntöön strategista kaupan valvontaa kansallisella ja alueellisella tasolla.

Mailla, jotka ovat olleet edellä kuvattujen valmiuksien kehittämisen ja edistyneen tason toimenpiteiden kohteena, on mahdollisuus saada tukea erityiseen kansainväliseen vientivalvontakonferenssiin osallistumiseksi, jos se on mahdollista ja tarkoituksenmukaista. Tällaiset konferenssit tarjoavat osallistuville kumppanimaille mahdollisuuden käydä korkean tason keskusteluja, jotka liittyvät monimutkaisempiin aiheisiin ja ajankohtaisiin vientivalvontaan liittyviin kysymyksiin. Tarvittaessa voitaisiin myös järjestää vastaavanlainen konferenssi tai kokous erityisesti tämän päätöksen nojalla, jotta unionin asiantuntijat ja kumppanimaiden ylemmän tason edustajat voisivat vaihtaa tietoja keskenään. Se voidaan järjestää hybriditapahtumana ja rinnakkain muiden edistyneille edunsaajamaille suunnattujen tiedotustapahtumien kanssa.

Konferenssi antaa siihen osallistuville edunsaajamaille tilaisuuden

a) saada tietoa asekaupan valvontaa koskevista uusimmista ilmiöistä (esimerkiksi nykyiset hankintakanavat, uuden teknologian vaikutus ja turvallisuuspolitiikkaa koskevat kysymykset);

b) keskustella ja vaihtaa näkemyksiä siitä, miten asekaupan valvonnan viimeaikaiset muutokset ja parannukset voidaan panna täytäntöön osana kansallista vientivalvontajärjestelmää;

c) keskustella kouluttajien koulutustyöpajoissa opituista aiheista ja palauttaa ne mieliin.

5.2.5 Arviointitapahtumat

Tämän päätöksen nojalla toteutettujen toimien vaikutusten arvioimiseksi järjestetään lopullista arviointia koskeva tapahtuma verkossa. Kaikki edunsaajamaat ja jäsenvaltiot kutsutaan osallistumaan lopullista arviointia koskevaan tapahtumaan.

6. Edunsaajat

6.1 Tämän päätöksen mukaiset edunsaajamaat

Tämän päätöksen mukaiset edunsaajat eivät saisi olla samoja kuin päätöksen (YUTP) 2021/2309, jollei muuta johdu 6.2 jakson nojalla annetuista poikkeuksista.

Tämän päätöksen mukaiset edunsaajamaat ovat:

a) Kaakkois-Euroopan maat (Albania, Bosnia ja Hertsegovina, Pohjois-Makedonian tasavalta, Montenegro, Serbia ja Kosovo ([1]))

b) Euroopan naapuruuspolitiikan piiriin kuuluvat Itä-Euroopan ja Kaukasian maat (Armenia, Azerbaidžan, Georgia, Moldovan tasavalta ja Valko-Venäjä ([2]))

c) Euroopan naapuruuspolitiikan piiriin kuuluvat Pohjois-Afrikan, Välimeren ja eteläisen naapuruston maat (Algeria, Egypti, Marokko, Tunisia, Jordania ja Libanon).

d) Keski-Aasian maat (Kazakstan, Tadžikistan, Uzbekistan, Kirgisia, Turkmenistan ja Mongolia).

e) Ukraina

6.2 Edunsaajamaita koskevan luettelon tarkistaminen

COARM-työryhmä voi 3 jaksossa tarkoitettuun koordinointimekanismiin kuuluvien konsultointien jälkeen päättää lisätä maita edunsaajien luetteloon, edellyttäen, että ne eivät ole edunsaajia päätöksen (YUTP) 2021/2309 nojalla. Poikkeuksellisissa tapauksissa koordinointimekanismi voi myös päättää toimia yhdessä päätöksen (YUTP) 2021/2309 edunsaajien kanssa, jos sitä pidetään tarkoituksenmukaisena. Muutoksista olisi tiedotettava muodollisesti BAFAn ja unionin välillä COARM-työryhmän puheenjohtajan kautta.

([1]) Tämä nimitys ei vaikuta asemaa koskeviin kantoihin, ja se on YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1244/1999 ja Kansainvälisen tuomioistuimen Kosovon itsenäisyysjulistuksesta antaman lausunnon mukainen.

([2]) Valko-Venäjän osallistuminen pysyy keskeytettynä.

Hankkeen tulokset ja täytäntöönpanon indikaattorit

Hankkeen tulosten arvioinnissa otetaan huomioon seuraavat seikat:

6.3 Edunsaajamaiden yksilöllinen arvioiminen

Sen jälkeen kun säädetyt toimet on saatettu päätökseen, BAFA toimittaa Euroopan ulkosuhdehallinnolle ja komissiolle tilanneselvityksen kustakin 6.1 alajaksossa tarkoitetusta edunsaajamaasta. Selvityksessä tehdään yhteenveto edunsaajamaassa tämän päätöksen voimassaoloaikana toteutetuista toimista ja arvioidaan ja kuvataan edunsaajamaan valmiuksia aseiden siirron valvonnan alalla BAFAn saamien tietojen perusteella. Arviointi perustuu edunsaajamaan valvontavälineiden käyttöön yhteisen kannan 2008/944/YUTP mukaisesti, sikäli kun niitä ei sovelleta ainoastaan jäsenvaltioihin.

6.4 Vaikutusten arviointi ja täytäntöönpanon indikaattorit

Tässä päätöksessä säädettyjen toimien vaikutusta edunsaajamaille olisi arvioitava sen jälkeen, kun ne on saatettu päätökseen. Korkea edustaja laatii vaikutustenarvioinnin yhteistyössä COARM-työryhmän ja tarvittaessa edunsaajamaissa sijaitsevien unionin edustustojen sekä muiden asiaankuuluvien sidosryhmien kanssa.

Tätä varten käytetään seuraavia täytäntöönpanoindikaattoreita:

— onko annettu asiaankuuluvia kansallisia säännöksiä aseiden siirtojen valvonnasta ja missä määrin ne noudattavat yhteistä kantaa 2008/944/YUTP (mukaan lukien arviointiperusteiden soveltaminen, EU:n yhteisen puolustustarvikeluettelon täytäntöönpano ja raportointi);

— tiedot täytäntöönpanotapauksista, jos tällaiset tiedot ovat saatavilla;

— kykenevätkö edunsaajamaat raportoimaan aseiden viennistä ja/tai tuonnista (esim. YK:n rekisteri, asekauppasopimukseen kuuluva vuotuinen raportointi, Wassenaarin järjestely, Etyj ja selvitykset kansallisille parlamenteille);ja

— onko edunsaajamaa virallisesti yhtynyt yhteiseen kantaan 2008/944/YUTP tai aikooko se tehdä niin.

Edellä 7.1 alajaksossa tarkoitetuissa yksilöllisissä arviointiselvityksissä olisi tarpeen mukaan viitattava kyseisiin täytäntöönpanon indikaattoreihin.

7. EU:n P2P-verkkoportaalin käytön edistäminen ([3])

Päätöksen 2012/711/YUTP mukaisesti on kehitetty EU:n P2P-verkkoportaali, joka on unionin omistama resurssi. Se toimii kaikkien unionin tiedotusohjelmien yhteisenä foorumina (kaksikäyttö ja aseet). Edellä 5.2. jaksossa luetelluilla toimilla on lisättävä tietoisuutta unionin tiedotustoiminnan verkkoportaalista ja edistettävä sen käyttöä. Tiedotustoimiin osallistuville olisi annettava tieto verkkoportaalin yksityisestä osasta, joka antaa pysyvän pääsyn resursseihin, asiakirjoihin ja kontakteihin. Verkkoportaalin käyttöä olisi myös edistettävä sellaisten muiden virkamiesten keskuudessa, jotka eivät voi suoraan osallistua avustus- ja tiedotustoimiin. Lisäksi toimia olisi tehtävä tunnetuksi EU:n P2P-uutiskirjeellä.

8. Unionin näkyvyys

BAFA toteuttaa kaikki aiheelliset toimenpiteet julkistaakseen sen, että toimi on unionin rahoittama. Tällaiset toimenpiteet pannaan täytäntöön Euroopan komission julkaiseman unionin ulkoisen toiminnan tiedotusta ja näkyvyyttä koskevan käsikirjan mukaisesti. BAFA varmistaa näin ollen unionin osallistumisen näkyvyyden asianmukaisilla merkinnöillä ja julkisuustoimilla, joissa korostetaan unionin roolia ja lisätään tietoisuutta tämän päätöksen syistä sekä unionin tuesta tälle päätökselle ja kyseisen tuen tuloksista. Hankkeessa tuotetussa materiaalissa tuodaan selkeästi esiin unionin lippu asiaankuuluvien unionin suuntaviivojen mukaisesti sekä logo ”EU:n P2P-vientivalvontaohjelma”. Unionin edustustot olisi otettava mukaan kolmansissa maissa järjestettäviin tapahtumiin poliittisen seurannan ja näkyvyyden lisäämiseksi.

([3]) https://cbrn-risk-mitigation.network.europa.eu/eu-p2p-export-control-programme_en ja https://circabc.europa.eu/.

Koska suunniteltujen toimien laajuus ja luonne vaihtelevat suuresti, tiedottamisessa olisi käytettävä erilaisia välineitä, mukaan lukien perinteiset tiedotusvälineet, verkkosivusto, sosiaalinen media sekä tiedotus- ja promootiomateriaalit (mukaan lukien infografiikat, lehtiset, uutiskirjeet, lehdistötiedotteet ja muut vaihtoehdot tarpeen mukaan). Hankkeessa laaditut julkaisut ja järjestetyt julkiset tapahtumat varustetaan asianmukaisilla merkinnöillä.

9. Raportointi

Täytäntöönpanosta vastaava yhteisö laatii säännöllisesti neljännesvuosittain selvitykset, joissa eritellään suppeassa muodossa hankkeen edistymistä, sekä tehtäväkohtaiset selvitykset kunkin toimen päätökseen saattamisen jälkeen. Selvitykset on toimitettava korkealle edustajalle viimeistään kuuden viikon kuluttua asianomaisten toimien päättymisestä.